

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autorka práce: Daniela Drzyzgová

Název práce: Vliv minimální mzdy a sociálních dávek poskytovaných v nezaměstnanosti na motivaci k pracovní činnosti

Autorka posudku: Věra – Karin Brázová

Autorka se v předložené diplomové práci zabývá otázkou, v jaké míře ovlivňuje minimální mzda motivaci k pracovní činnosti, resp. nečinnosti a setrvávání na sociálních dávkách. Hlavním cílem, který si autorka vytyčila, bylo zjistit, zda je institut minimální mzdy při jeho současné výši nástrojem motivujícím k pracovní činnosti. Lze konstatovat, že tohoto **cíle bylo v závěru práce dosaženo**.

V návaznosti na hlavní cíl práce si autorka stanovila pět dílčích výzkumných otázek. Na druhou z nich (*Jak vysoká by měla být minimální mzda z pohledu nezaměstnaných?*) však práce v závěru neodpovídá. Dále je třeba podotknout, že např. první a třetí otázka jsou svým obsahem v podstatě totožné a vzhledem k závěrům je nemá příliš smysl rozlišovat.

Diplomová práce sleduje v jednotlivých kapitolách vývoj institutu minimální mzdy od jejího přijetí v Československu 1919. Objasňuje funkci minimální mzdy a poskytuje exkurz do dalších zemí EU, pokud jde o způsob stanovení a výši minimální mzdy. V mezinárodním srovnání pak řadí ČR mezi země s relativně nízkou úrovní minimální mzdy. Dále se autorka v práci zabývá především motivací k pracovní činnosti a vymezením této motivace, na což navazuje výklad jednotlivých pilířů sociálního zabezpečení (vazba k výzkumné otázce je zde však pouze implicitní). Na základě již provedených výzkumů autorka konstatuje, že *na motivaci k pracovní činnosti, jak z uvedených výzkumů vyplynulo, má spíše vliv výše sociálních dávek, která, pakliže je příliš vysoká k poměru nabízené minimální mzdy, může motivaci k výkonu zaměstnání negativně ovlivňovat* (s. 64-65). **Toto poněkud obrací smysl v práci kladených výzkumných otázek, které se zaměřují pouze na minimální mzdu. Reflexe tohoto však v práci absentuje.**

V práci autorka pracuje s řadou teorií (Rawlsova teorie spravedlnosti, labelling, Maslowova hierarchie potřeb, na jiném místě pak dále Giddensův koncept sebeúcty vztáhnutý k práci), včetně celé kapitoly věnované typologiím sociálního státu, ve které popisuje jednotlivé modely. Problémem je poněkud skutečnost, že zmíněný **popis typologií sociálního státu není jakkoliv vztážen k problému, řešenému v rámci práce**. Kapitola proto působí jako pouhá výplň místa. Autorka na závěr zmíněné kapitoly sice slibuje, že bude *dále uvedenou teorii sociálního státu rozvíjet* (s. 28), nicméně tak již v dalším průběhu práce na žádném místě nečiní.

Silnou stránkou práce je velmi důkladná rešerše literatury, včetně zahraniční. Z práce je evidentní zájem o problematiku a dobrá informovanost autorky. Práce je psána čtivým způsobem a je přehledně strukturována. Autorka v textu používá zcela korektní, avšak mírně nestandardní citace. Citace pod čarou by se mohly dle mého názoru omezit na standardní základní údaje (př. [Autor rok; strana]), pokud jsou – jak je tomu v tomto případě – uváděny v plné verzi v závěrečném seznamu literatury. Na straně 63 ve druhém odstavci pak nedopatřením chybí citace,

resp. odkaz na zdroj, ze kterého bylo čerpáno.

Za pozornost stojí **pasáž věnovaná vývoji problematiky minimální mzdy** a její výše od r. 2006 do současnosti. **Tuto pasáž považuji za velmi zdařilou.** Lze si zde udělat představu o pohledu jednotlivých klíčových aktérů: MPSV, hospodářské komory, odborů i soudobé vlády, vč. jednotlivých politických stran.

Mezi pozitiva práce lze řadit využití vlastní komparativní případové studie vybraných osob pracujících za minimální mzdu a pobírajících dávky – založené na metodě částečně strukturovaných rozhovorů. Je patrná pečlivá příprava provedení výzkumu. Jednotlivé případy jsou s citem vybrány a poskytují velmi zajímavý vhled do problematiky, včetně rozdílů v motivacích mezi jednotlivými respondenty. Šetření je dále doplněno o dotazování zaměstnavatelů a expertní šetření z řad zaměstnanců úřadů práce. Všechna tato šetření poskytují zajímavé informace a slouží k lepší strukturaci a porozumění problému. S řadou informací však autorka již dále nepracuje. **Provedené rozhovory a expertní šetření proto skýtají dle mého názoru vcelku velký potenciál, kterého však bohužel nebylo v diplomové práci zcela plně využito.**

Zcela závěrem autorka tvrdí, že *diplomová práce vybízí k úvaze nad danou problematikou a k přijetí účinných řešení, jejichž cílem by bylo zvýšit motivaci lidí k upřednostnění přijetí zaměstnání ohodnoceného minimální mzdou před pasivním pobíráním sociálních dávek v období nezaměstnanosti* (s. 117). Toto tvrzení je však mírně zavádějící, neboť předkládaná diplomová práce tak úplně nečiní: **Z možných řešení je diskutováno pouze jediné, tj. zvýšení minimální mzdy.**

V souvislosti s tím vyvstává otázka (na kterou diplomová práce bohužel neodpovídá), zda by navrhované zvýšení minimální mzdy mělo kýžený motivační účinek – např. u respondentky paní Aleny anebo rodiny Kováčovy, tj. u dlouhodobě nezaměstnaných, kterým dle jejich slov skromný, ale pohodlný život na sociálních dávkách vyhovuje.

Pro provedených rešerších a vlastním výzkumu dochází autorka k celkovému závěru, že *minimální mzda by měla být zvýšena na takovou úroveň, aby převýšila výši celkově poskytovaných sociálních dávek* (s. 115). Tento závěr je celou prací velmi solidně podložen. Je však otázkou, nakolik bylo autorčino úsilí adekvátní vzhledem k relativní banalitě takového tvrzení, k němuž lze – po zběžném seznámení se s problémem – dojít i na základě tzv. selského rozumu. Např. i výsledky výzkumu uskutečněného Sirovátkou, který autorka v textu cituje, *vyznívají ve prospěch pobírání sociálních dávek, než-li k výkonu zaměstnání za nízkou mzdu* (s.69). **Ve vyznění celkového závěru lze proto jen stěží spatřovat jakoukoli významnou přidanou hodnotu práce.**

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „velmi dobře“.

Datum: 26. 1. 2011

Podpis: Brázová